

ໂຄງການໃຫ້ບໍລິການຂໍ້ມູນສາທາລະນະ ແລະ ການສ້າງ ຄວາມຮັບຮູ້ໃຫ້ແກ່ ຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ໃນ ສປປ ລາວ

ຄູ່ມືແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ

The Public Information and Awareness Services for Vulnerable Communities Project Training of Trainer Manual

#2: Gender Equality and Social Inclusion

ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຄະນະວິຊາການຈາກພາກລັດໂດຍ:

ໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນໂດຍ/ Funded by:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

ສາມາດຜ່ານດາວໂຫຼດຜ່ານ
QR Code ນີ້

ໂຄງການ

ການໃຫ້ບໍລິການຂໍ້ມູນສາທາລະນະ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ໃຫ້ແກ່ຊຸມ
ຊົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ໃນ ສປປ ລາວ

ຄູ່ມືແນະນຳສຳລັບຄູ່ຝຶກ

“ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ”

ລິຂະສິດ: ໂຄງການ ການໃຫ້ບໍລິການຂໍ້ມູນສາທາລະນະ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ໃນ ສປປ ລາວ

ອອກແບບ ແລະ ຮຽບຮຽງໂດຍ: ນາງ ເພັດສາຄອນ ສິມຟອງບຸດຕະຂັນ, ທີ່ປຶກສາ ດ້ານຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ

ຊື່ນຳລວມໂດຍ: Jeanne Battello, ຫົວໜ້າໂຄງການ ການໃຫ້ບໍລິການຂໍ້ມູນສາທາລະນະ ແລະ ການສ້າງຄວາມຮັບຮູ້ ໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມບອບບາງ ໃນ ສປປ ລາວ Violaine Fourile, ຜູ້ປະສານງານຕ່າງປະເທດ, ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ

- ຄະນະວິຊາການກວດກາຄູ່ມື:
1. ທ່ານ ປອ.ລິວາເມັງ ລິບົວປາວ ຮອງຫົວໜ້າກົມທີ່ດິນ ຫົວໜ້າ;
 2. ທ່ານ ຄຳພັນ ປະວົງວຽງຄຳ ຫົວໜ້າພະແນກຄຸ້ມຄອງທະບຽນ ແລະ ປະເມີນລາຄາທີ່ດິນ ຮອງຫົວໜ້າ;
 3. ທ່ານ ນາງ ຈິດຕະກອນ ບຸນຄົງ ຫົວໜ້າພະແນກ ກົມກົດຫມາຍ ຄະນະ; ກະຊວງຍຸຕິທຳ
 4. ທ່ານ ປາວທ່າວ ຈາເພຍ ຫົວໜ້າພະແນກ, ກົມຊົນເຜົ່າ, ສູນກາງ ຄະນະ; ແນວລາວສ້າງຊາດ
 5. ທ່ານ ພູຂົງ ວັນນະຣາຊ ຮອງຫົວໜ້າພະແນກຄຸ້ມຄອງທະບຽນ ແລະປະເມີນລາຄາທີ່ດິນ ຄະນະ;
 6. ທ່ານ ວິລະພັນ ຈັນທະວິສຸກ ຮອງຫົວໜ້າພະແນກບໍລິຫານ ກົມ ຄະນະ; ປ່າໄມ້
 7. ທ່ານ ນາງ ດວງໃຈ ຄູນໄຊດິດາ ຮອງຫົວໜ້າພະແນກກໍ່ສ້າງພັກ ຄະນະ; ແລະ ກົງຈັກການຈັດຕັ້ງ ກົມຈັດຕັ້ງ ແລະ ພະນັກງານ, ສນຸກາງ ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
 8. ທ່ານ ພູສິດ ສີວິໄລ ວິຊາການ ກົມທີ່ດິນ ຄະນະ;
 9. ທ່ານ ແກ້ວອຸດອນ ທິບວົງໄຊ ວິຊາການ ກົມທີ່ດິນ ຄະນະ;
 10. ທ່ານ ນາງ ສຸລິພອນ ບົວພັນ ວິຊາການ ກົມທີ່ດິນ ຄະນະ;
 11. ທ່ານ ນາງ ລັດດາວັນ ວຽງຄຳສອນ ວິຊາການ ກົມທີ່ດິນ (ຜູ້ ຄະນະ; ປະສານງານໂຄງການທະນາຄານໂລກ)
 12. ທ່ານ ນາງ ອານຸສອນ ສີຫາລາດ ວິຊາການ ກົມທີ່ດິນ (ຜູ້ປະສານ ຄະນະ; ງານໂຄງການ Helvetas)
 13. ທ່ານ ອານຸສອນ ອິນທາ ວິຊາການ ກົມກົດຫມາຍ, ກະຊວງ ຄະນະ; ຍຸຕິທຳ
 14. ທ່ານ ພຸດທະກອນ ຫຼວງລິດ ວິຊາການ ກົມຈັດຕັ້ງ ແລະ ຄະນະ; ພະນັກງານ, ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
 15. ທ່ານ ສິວອນ ສອນທິປັນຍາ ວິຊາການ ກົມປ່າໄມ້ ກະຊວງກະສິ ຄະນະ; ກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

- 16.ທ່ານ ນາງ ວຽງຊໍາ ຈັນທະວິໄຊ ວິຊາການ ກົມຊົນເຜົ່າ, ສູນກາງ ຄະນະ;
ແນວລາວສ້າງຊາດ
- 17.ທ່ານ ນາງ ວົງອາກອນ ເພັງດາລິດ ຮອງຫົວໜ້າກົມຈັດຕັ້ງ- ຄະນະ;
ພະນັກງານ, ສູນກາງສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວ
- 18.ທ່ານ ນາງ ວິໄລຈິດ ນິດທະວົງ ພະນັກງານວິຊາການ, ສູນກາງ ຄະນະ.
ສະຫະ ພັນແມ່ຍິງລາວ

ສາລະບານ

ແນະນຳຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຄູ່ມື (Brief Intro About the Tool)	1
ການອະທິບາຍຄຳສັບ (Definitions).....	2
ກິດຈະກຳທີ່ 1: ກິດຈະກຳແນະນຳໂຕ (Introduction Activity).....	4
ກິດຈະກຳທີ່ 2: ເພດ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (ເພດພາວະ) (Sex and Gender Activity)	6
ກິດຈະກຳທີ່ 3: ການວິເຄາະຕົ້ນໄມ້ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ເພດພາວະ (Gender Tree Analysis).....	9
ກິດຈະກຳທີ່ 4: ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມ (Gender Equality and Equity).....	11
ກິດຈະກຳທີ່ 5: ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ (Social Inclusion).....	14
ກິດຈະກຳທີ່ 6: ເຄື່ອງມືປະເມີນການເຮັດກິດຈະກຳ ແລະ ການຫຼີກລ້ຽງການປະຕິບັດທີ່ອາດເປັນຜົບລົບກັບຜູ້ອື່ນ (Gender Continuum)	18
ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: ຕົວຢ່າງກໍລະນີສຶກສາ.....	20

ແນະນຳຫຍໍ້ກ່ຽວກັບຄູ່ມື (Brief Intro About the Tool)

ຄູ່ມືສິ້ນສະບັບນີ້ສ້າງຂຶ້ນເພື່ອເປັນແນວທາງໃຫ້ແກ່ຄູ່ມືກ ໃນການຝຶກໄລຍະສັ້ນ ກ່ຽວກັບແນວຄວາມຄິດຫຼັກຂອງຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ (Gender Equality and Social Inclusion). ການອອກແບບແມ່ນເພື່ອໃຫ້ເໝາະສົມກັບຜູ້ທີ່ ເຄີຍຝຶກຫົວຂໍ້ນີ້ມາກ່ອນແລ້ວ ແລະ ມີຄວາມຮູ້ທາງດ້ານການເປັນຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກ ກ່ຽວກັບຫົວຂໍ້ນີ້ ແລະ ມີປະສົບການ ໃນການເຮັດວຽກ ການສົ່ງເສີມສິດທິຂອງແມ່ຍິງ, ລວມທັງແມ່ຍິງບັນດາເຜົ່າ, ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ຄູ່ມືນີ້ບໍ່ໄດ້ລວມເອົາທັກສະຂອງການເປັນຄູ່ມື, ເນື້ອໃນຂະບວນການຕ່າງໆ ໃນຄູ່ມືນີ້ແມ່ນໄດ້ສັງລວມ ແລະ ປັບມາຈາກຄູ່ມືຂອງບາງອົງກອນທີ່ນຳໃຊ້ໃນລາວ.

ການອະທິບາຍຄຳສັບສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເອົາມາຈາກກົດໝາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ເອກະສານອ້າງອີງອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ໃຊ້ຢູ່ໃນລາວ ແລະ ອີງໃສ່ວັດຈະນານຸກົມ ທິດສະດີຂອງນັກ ເຄື່ອນໄຫວ ກ່ຽວກັບສິດທິຂອງແມ່ຍິງ (The Dictionary of Feminist Theory).

ການນຳໃຊ້ຄູ່ມືສາມາດທີ່ຈະເອົາໄປປັບໃຊ້ໃຫ້ເຂົ້າກັບກິດຈະກຳແຕ່ລະອົງກອນ ແລະ **ສາມາດທີ່ຈະນຳໃຊ້ ບາງກິດຈະກຳ ຫຼື ທັງໝົດ ຫຼື ເຊື່ອມສານກິດຈະກຳໃດໜຶ່ງກັບກິດຈະກຳອື່ນໆ.** ສິ່ງທີ່ສຳຄັນຄື ຕ້ອງພິຈາລະນາວ່າກິດຈະກຳໃດເໝາະສົມກັບກຸ່ມເປົ້າໝາຍຂອງຕົນ ແລະ ພະຍາຍາມຫຼີກລ້ຽງ ການປະຕິບັດໃນສັງຄົມ ທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ກັບວຽກງານການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ.

ການຂຽນຄູ່ມືສະບັບນີ້ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າເປັນຄູ່ມືທີ່ສົມບູນແບບ ການແນະນຳ ແລະ ໃຫ້ທິດຊີ້ນຳຈາກບັນດາທ່ານແມ່ນສຳຄັນທີ່ສຸດເພື່ອປັບປຸງໃນຕໍ່ໜ້າ ສະນັ້ນ ຂ້າພະເຈົ້າຍິນດີທີ່ຈະຮັບຟັງ ແລະ ຮຽນຮູ້ຈາກທຸກພາກສ່ວນ.

ການອະທິບາຍຄຳສັບ (Definitions)

1. ເພດ (Sex)

ແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງທາງຊີວະວິທະຍາລະຫວ່າງ ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ. ໝາຍຄວາມວ່າ ແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຮ່າງກາຍຂອງເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ.

2. ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ເພດພາວະ (Gender):

ໝາຍເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ການປະພຶດ, ການປະຕິບັດ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວພົວພັນລະຫວ່າງ ເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຊຶ່ງສັງຄົມຍອມຮັບ ແລະ ມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສັງຄົມ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ¹.

3. ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດພາວະ (Gender Equality)

ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນ ຄວາມເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານ ສິດ, ຜົນປະໂຫຍດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ການຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ໂອກາດໃນການພັດທະນາ ໃນທຸກຂົງເຂດວຽກງານຂອງສັງຄົມ ແລະ ຊີວິດຄອບຄົວ. (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອ້າງອີງແລ້ວໃນຟຸດໂນດ 1)

ຄວາມສະເໝີພາບ ຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດພາວະ ແມ່ນ ຄວາມສະເໝີພາບ ຫຼື ຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກເພດ, ທຸກໄວ, ທຸກຊັ້ນວັນນະ, ທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ທຸກເຊື້ອຊາດ. ໝາຍຄວາມວ່າ ມະນຸດເຮົາທຸກຄົນ ມີຄວາມເປັນອິດສະລະໃນການພັດທະນາຕົນເອງ ແລະ ສາມາດເລືອກສິ່ງທີ່ຕົນຕ້ອງການ ແລະ ຢາກເປັນ ໂດຍປະສະຈາກຂໍ້ກົດກັ້ນ, ບໍ່ຕິດພັນກັບບົດບາດຕາຍຕົວ ແລະ ປະສະຈາກການເລືອກປະຕິບັດຫຼາຍໆ ດ້ານ. ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ຍັງໝາຍເຖິງ ພຶດຕິກຳ, ອາລົມ, ຄວາມຮູ້ສຶກ, ແຮງຈູງໃຈ, ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ພ້ອມທັງໃຫ້ຄຸນຄ່າເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງເພດ. ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ທຸກເພດຕ້ອງຄືກັນ ແຕ່ຂຶ້ນກັບສິດທິໃນການເລືອກຂອງບຸກຄົນ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ໂອກາດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນກັບວ່າ ຄົນນັ້ນເກີດມາໃນຮ່າງກາຍຍິງ ຫຼື ຊາຍ ຫຼື ແລ້ວແຕ່ບຸກຄົນກຳໜົດເອງວ່າເຂົາເປັນເພດໃດ².

4. ຄວາມເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ຄວາມເທົ່າທຽມທາງເພດພາວະ (Gender Equity)

ຄວາມເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນການປະຕິບັດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ທີ່ເທົ່າທຽມ ແລະ ເປັນທຳ ໂດຍອີງຕາມພື້ນຖານຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມຈຳເປັນຂອງບຸກຄົນນັ້ນໆ. ໃນນີ້ລວມທັງການປະຕິບັດທີ່ຄືກັນ ແລະ ຕ່າງກັນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສິດທິພື້ນຖານຂອງຄວາມເປັນມະນຸດ, ການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ຕຳແໜ່ງ, ໜ້າທີ່ ແລະ ໂອກາດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ໂດຍ ປາສະຈາກສິ່ງກົດຂວາງໃດໆ ທັງສິ້ນ. (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອ້າງອີງແລ້ວໃນຟຸດໂນດ 2)

5. ສິດສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ

ສິດສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນການພັດທະນາຕົນເອງ, ຍິງ ແລະ ຊາຍ ມີຄຸນຄ່າ ແລະ ໂອກາດເທົ່າ ທຽມກັນທາງດ້ານການເມືອງ, ເສດຖະກິດ, ວັດທະນະທຳ-ສັງຄົມ, ຄອບຄົວ, ການປ້ອງກັນຊາດ-ປ້ອງກັນຄວາມສະຫງົບ ແລະ ການຕ່າງປະເທດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ກົດໝາຍ³.

¹ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ, ສະບັບເລກທີ 77/ສພຊ, ລົງວັນທີ 18 ພະຈິກ 2019

² ຜູ້ຂຽນໃຫ້ການອະທິບາຍຄຳສັບດ້ວຍຕົນເອງຈາກການອ່ານ ແລະ ຮຽນຮູ້ຜ່ານປະສົບການຕົວຈິງ, 2022

³ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ, ສະບັບເລກທີ 08/ສພຊ, ລົງວັນທີ 22 ຕຸລາ 2004

6. ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ (Diversity)

ຄວາມຫຼາກຫຼາຍໝາຍເຖິງຜູ້ຄົນໃນສັງຄົມທີ່ມີບົດບາດ, ໜ້າທີ່, ຕໍາແໜ່ງ, ອາຍຸ, ຊົນເຜົ່າ, ສາດສະໜາ, ຖານະທາງສັງຄົມ, ຄວາມມັກ, ຄວາມຝັນ, ຄວາມເປັນເອກະລັກທາງດ້ານວັດທະນາທໍາ-ຊົນເຜົ່າ, ຄວາມພິການ ແລະ ປະສົບການຊີວິດທີ່ເໝືອນ ແລະ ແຕກຕ່າງກັນ. (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອ້າງອີງແລ້ວໃນຟຸດໂນດ 2)

7. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄວາມຫຼາກຫຼາຍ (Diversity Inclusion)

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄວາມຫຼາກຫຼາຍໝາຍເຖິງ ການຮັບປະກັນວ່າຜູ້ຄົນໃນສັງຄົມ ມີຄວາມສະເໝີພາບກັນ ໃນການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກໍາ-ການເຂົ້າເຖິງໂອກາດ, ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການຄົ້ນຄິດ, ວາງແຜນ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດເທົ່າທຽມ ແລະ ເປັນທໍາ ຕາມຄວາມຈໍາເປັນ-ຕ້ອງການຂອງບຸກຄົນນັ້ນໆ. (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອ້າງອີງແລ້ວໃນຟຸດໂນດ 2)

8. ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ (Social Inclusion)

ແມ່ນການຫຼຸດຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມ/ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນຫຼາຍດ້ານ ລະຫວ່າງກຸ່ມຜູ້ທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ສັງຄົມໂດຍລວມ. ນີ້ເປັນການປົດຊ່ອງຫວ່າງ ຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ/ບໍ່ເທົ່າທຽມ ດ້ວຍການເປີດໂອກາດ ແລະ ສ້າງສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສະເໝີພາບ/ມີສິດເທົ່າທຽມທີ່ເປັນທໍາຫຼາຍຂຶ້ນ. ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມເປັນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສະເໝີພາບ/ເທົ່າທຽມ ໃນຂະບວນການທີ່ເປັນການສ້າງຄວາມຢູ່ດີກິນດີ ແລະ ສ້າງພື້ນທີ່ໃຫ້ກັບພວກເຂົາ ເພື່ອພັດທະນາຕົນເອງຢ່າງມີຄວາມເປັນອິດສະລະ ແລະ ປະສະຈາກສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆ⁴.

9. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ (Women and Girls' Empowerment)

ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແມ່ນເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີ ອໍານາດ (Power) ແລະ ສາມາດຄວບຄຸມ (Control) ຊີວິດຂອງເຂົາເຈົ້າເອງ. ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ບໍ່ຈໍາເປັນຕ້ອງສ້າງຄວາມອາດສາມາດທີ່ເນັ້ນໃສ່ເອົາສະເພາະຄວາມເທົ່າທຽມເທົ່ານັ້ນ (ເຊັ່ນ ການສຶກສາ ແລະ ສຸຂະພາບ) ແລະ ຄວາມສາມາດເຂົ້າເຖິງ-ນໍາໃຊ້ ຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ແລະ ໂອກາດ (ເຊັ່ນ ທີ່ດິນ ແລະ ການເຂົ້າເຮັດວຽກ) ແຕ່ເນັ້ນເຖິງຄວາມເທົ່າທຽມ ແລະ ເປັນທໍາ ແລະ ທີ່ສໍາຄັນແມ່ນເພື່ອໃຫ້ບຸກຄົນ (Agency) ໄດ້ໃຊ້ສິດທິຂອງຕົນເອງ, ຄວາມສາມາດ, ຊັບພະຍາກອນ ແລະ ໂອກາດໃນການເລືອກ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ ດ້ວຍຕົວເຂົາເຈົ້າເອງ. (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອ້າງອີງແລ້ວໃນຟຸດໂນດ 2)

10. ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຜູ້ຊາຍ ແລະ ເດັກຊາຍ (Engaging Men and Boys)

ແມ່ນການຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ຊາຍ ແລະ ເດັກຊາຍປະຕິບັດພິດຕິກໍາ ແລະ ການປະຕິບັດ ທີ່ນໍາໄປສູ່ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລ້ວຫັນມາໃຫ້ຄວາມເຄົາລົບເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ, ດ້ວຍການສ້າງສາຍພົວພັນທີ່ເປັນມິດ ແລະ ສະຫນັບສະຫນູນສິດທິມະນຸດຂອງທຸກໆ ເພດ, ທຸກໄວ, ທຸກຊັ້ນຄົນ, ທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ລວມທັງຄົນພິການຢູ່ທົ່ວທຸກແຫ່ງ. (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ອ້າງອີງແລ້ວໃນຟຸດໂນດ 2)

⁴ ຄັດຈາກ ຄູ່ມື ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ, SNV, 2012

ກິດຈະກຳທີ່ 1: ກິດຈະກຳແນະນຳໂຕ (Introduction Activity)

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ດັດປັບຈາກ ຄູ່ມື Gender Analysis and Learning System - GALs Oxfam ແລະ Social Analysis and Action - SAA, ອົງການແຄຣ໌ສາກິນ (ກິດຈະກຳແນະນຳໂຕ)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອຮຽນຮູ້ເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ສ້າງຄວາມໄວ້ເນື້ອເຊື່ອໃຈລະຫວ່າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ຫຼື ຄູຝຶກ

ການກະກຽມພື້ນທີ່: ກຽມພື້ນທີ່ກ້ວາງໃຫ້ພຽງພໍສຳລັບ 30 ຄົນ ທີ່ຈະຈັດກິດຈະກຳເປັນວົງມົນ

ເອກະສານ/ອຸປະກອນ: ປຶ້ມບັນທຶກ, ປາກກາ, ບັດສີ

ເວລາ: 20-30 ນາທີ (ຂຶ້ນກັບຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ)

ແນະນຳສຳລັບຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ:

ກິດຈະກຳນີ້ເລີ່ມຕົ້ນເປີດການສົນທະນາດ້ວຍການຖາມ ຊື່, ໜ້າທີ່, ບ່ອນເຮັດວຽກ, ປະສົບການສ່ວນຕົວກ່ຽວກັບຄວາມມັກ ໄປແຕ່ລະຫົວຂໍ້. ກິດຈະກຳນີ້ອາດຈະເຮັດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຮູ້ສຶກບໍ່ສະບາຍໃຈ ໃນການແລກປ່ຽນປະສົບການ ສ່ວນຕົວ. ດັ່ງນັ້ນ, ຄູຝຶກຄວນລະວັງ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳເບື້ອງຕົ້ນກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມດັ່ງນີ້:

- ສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມພື້ນຖານໃນການຢູ່ຮ່ວມກັນ ເປັນຕົ້ນ ການເຄົາລົບ ແລະ ໃຫ້ກຽດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ
- ຢຸດ ຫຼື ສືບຕໍ່ການສົນທະນາໄດ້ທຸກເມື່ອ ເມື່ອສັງເກດເຫັນວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມລັງເລທີ່ຈະມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ສົນທະນາຮ່ວມ
- ແຈ້ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນການແລກປ່ຽນປະສົບການ ຢູ່ແຕ່ພາຍໃນຫ້ອງຝຶກ ແລະ ບໍ່ຄວນເອົາ ປະສົບການສ່ວນຕົວ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄປເລົ່າຕໍ່ບ່ອນອື່ນ
- ການເອົາວິທີການນີ້ໄປປັບໃຊ້ ຕ້ອງມີຄວາມຊຽວຊານ ສາມາດສັງເກດເຫັນຄວາມອ່ອນໄຫວ ແລະ ສາມາດ ຮັບມືໄດ້ເມື່ອມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານອາຍຸ, ຊົນເຜົ່າ, ຄົນພິການ ແລະ ອື່ນໆ
- ແຈ້ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າໃນຫ້ອງຝຶກອົບຮົມມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍທີ່ແຕກຕ່າງທາງດ້ານອາຍຸ, ໜ້າທີ່, ຄວາມເຊື່ອ ແລະ ຄວນໃຫ້ຄຸນຄ່າກັບສິ່ງເຫຼົ່ານີ້

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການດໍາເນີນກິດຈະກຳ:

<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 1</p>	<p>ກະກຽມການ ແລະ ສົນທະນາເບື້ອງຕົ້ນ</p> <p>ຈັດຕັ້ງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມນັ່ງປິ່ນຫົ້າໃສ່ກັນເປັນຄູ່ ໃນລັກສະນະຮູບວົງມົນ ຫຼື ຍືນຫ່າງໆ ກັນເປັນຄູ່ ແລ້ວອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ຂ້າງເທິງ. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແນະນຳຕົນເອງ ແລະ ສົນທະນາກັບຄູ່ຂອງຕົນ, ໃຊ້ເວລາ 2-3 ນາທີຕໍ່ 1 ຄຳຖາມ ດ້ວຍການປ່ຽນ ຖາມກັນ ແລະ ຈົດຄຳຕອບຄູ່ຂອງຕົນ. ປ່ຽນຄູ່ສົນທະນາແຕ່ລະຄຳຖາມ ແລະ ຂ້າງລຸ່ມແມ່ນຄຳຖາມແນະນຳສຳລັບການສົນທະນາ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ເຈົ້າມັກສືຫຍັງຫຼາຍທີ່ສຸດ, ຍ້ອນຫຍັງ? ▪ ເລີ່ມອາຍຸຈັກປີ ພໍ່ແມ່ໃຫ້ເຈົ້າຊ່ວຍວຽກ? ▪ ສິ່ງທຳອິດທີ່ເຈົ້າປະຕິເສດບໍ່ເຮັດຕາມຄວາມຄາດຫວັງຂອງຄົນອື່ນແມ່ນຫຍັງ ແລະ ຕອນນັ້ນເຈົ້າອາຍຸໄດ້ຈັກປີ? ▪ ລະຫວ່າງເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ ເຈົ້າຄິດວ່າມີຄວາມແຕກຕ່າງແນວໃດ ໃນການເຂົ້າເຖິງ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ?
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 2</p>	<p>ທົບທວນຜົນການເຮັດກິດຈະກຳ</p> <p>ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສະໝັກເປີດເຜີຍຄຳຕອບ 1 ຂໍ້ຂອງຄູ່ຕົນໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ແລ້ວໃຫ້ທຸກຄົນເດົາວ່າຄົນນັ້ນແມ່ນໃຜ. ສືບຕໍ່ສົນທະນາແຕ່ລະຄຳຖາມ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນສົນທະນາຂໍຄຳຄິດຄຳເຫັນ ໂດຍທົ່ວໄປໂດຍໃຊ້ຄຳຖາມລຸ່ມນີ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ກິດຈະກຳນີ້ຍາກ/ງ່າຍ? ▪ ອັນໃດເຮັດໃຫ້ມັນຍາກ/ງ່າຍ? ▪ ຮູ້ສຶກແນວໃດເມື່ອຄູ່ສົນທະນາຂອງຕົນເປີດເຜີຍຄຳຕອບໃຫ້ກັບຜູ້ອື່ນ?
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 3</p>	<p>ສະຫຼຸບກິດຈະກຳແນະນຳ</p> <p>ກິດຈະກຳນີ້ເພື່ອນຳໄປສູ່ການສົນທະນາກ່ຽວກັບ ລັກສະນະທາງດ້ານຄວາມມັກ, ພຶດຕິກຳ, ເພດ, ບົດບາດທາງເພດ, ເພດພາ ວະ, ການເຂົ້າເຖິງ, ອຸປະສັກ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ. ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ພວກເຮົາຈັດລຽງປະສົບການ ແລະ ເຂົ້າໃຈຂະບວນການຮຽນຮູ້ຂອງຜູ້ອື່ນ.</p>

ກິດຈະກຳທີ່ 2: ເພດ ແລະ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (ເພດພາວະ) (Sex and Gender Activity)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈເຖິງເພດທີ່ໄດ້ມາແຕ່ກຳເນີດ ແລະ ຂະບວນການກໍ່ສ້າງບົດບາດຍິງ - ຊາຍ (ເພດພາວະ), ຮູ້ວິເຄາະຜົນກະທົບຂອງການສ້າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍທີ່ນຳໄປສູ່ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງເພດ.

ການກະກຽມພື້ນທີ່: ພື້ນທີ່ເປີດກວ້າງສຳລັບເຮັດກິດຈະກຳ 30 ຄົນ

ເອກະສານ/ອຸປະກອນ: ເຈ້ຍແຜນໃຫຍ່, ເຟີດ, ສີ່ສີ, ສະກັອດເຈ້ຍ

ເວລາ: 60 ນາທີ

ແນະນຳສຳລັບຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ:

ກິດຈະກຳນີ້ອາດນຳໄປສູ່ການທວນຄືນ ການປະຕິບັດ ການສ້າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ການສ້າງເພດພາວະ, ສະນັ້ນ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງວິເຄາະໃຫ້ລະອຽດວ່າການສ້າງບົດບາດ ແລະ ເພດພາວະມັນໄດ້ນຳໄປສູ່ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງເພດຄືແນວໃດ. ກິດຈະກຳນີ້ບໍ່ແນະນຳໃຫ້ເຮັດຢູ່ຂັ້ນຊາວບ້ານ ຖ້າບໍ່ມີຄວາມຊຳນານໃນການນຳພາວິເຄາະ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການວິເຄາະຜົນກະທົບຂອງການສ້າງບົດບາດ ແລະ ເພດພາວະ ແຕ່ສາມາດໃຊ້ວິທີການນີ້ກັບ ພະນັກງານວິຊາການ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມງານ ເພື່ອເປັນເຄື່ອງມືໃນການວິເຄາະ. ຜູ້ທີ່ຈະໃຊ້ເຄື່ອງມືນີ້ຄວນຜ່ານການຝຶກໃນການວິເຄາະ ແລະ ມີພື້ນຖານໃນການເຮັດວຽກສົ່ງເສີມ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ.

ສິ່ງທີ່ຄວນເຮັດ: ບໍ່ເອົາປະສົບການຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນໃດຄົນໜຶ່ງ ມາປຽບທຽບກັບຜົນໄດ້ຮັບຂອງກິດຈະກຳ, ໃຫ້ເນັ້ນໃສ່ ການສ້າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ການສ້າງເພດພາວະໃນສັງຄົມລາວໂດຍລວມ.

ສິ່ງທີ່ບໍ່ຄວນເຮັດ: ປຽບທຽບໜ້າວຽກຂອງເພດຍິງ-ຊາຍ ເຊັ່ນ ຝ່າຍນຶ່ງເຮັດໜ້ອຍ ຫຼື ຫຼາຍ ຫຼື ເຂົ້າຂ້າງຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ແລະ ໂຈມຕີລັກສະນະຄວາມເປັນຊາຍ ຫຼື ຄວາມເປັນຍິງ.

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການດຳເນີນກິດຈະກຳ:

ຂັ້ນຕອນທີ 1	<p>ກະກຽມ ແລະ ແບ່ງກຸ່ມເຮັດກິດຈະກຳ</p> <p>ອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ແລະ ຂະບວນການ ຫຼັງຈາກນັ້ນແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 6 ກຸ່ມ, ແຍກເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ (ກຸ່ມຊາຍ 3 ກຸ່ມ ແລະ ກຸ່ມຍິງ 3 ກຸ່ມ, ໃຫ້ເວລາ 20 ນາທີ ໃນການເຮັດກິດຈະກຳ ແລະ ໃຫ້ເລືອກຕົວແທນກຸ່ມເພື່ອນຳສະເໜີ ຜົນໄດ້ຮັບກັບກຸ່ມໃຫຍ່. ແຕ່ລະກຸ່ມປະຕິບັດຕາມຄຳແນະນຳຂ້າງລຸ່ມນີ້:</p>
--------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <u>ເພດຍິງ - ກຸ່ມທີ່ 1:</u> ໃຊ້ເຈ້ຍ A0 ແບ່ງອອກເປັນ 2 ສ່ວນເທົ່າກັນ, ສ່ວນໜຶ່ງແຕ້ມຮູບຮ່າງເພດຍິງ ບໍ່ລະບາຍສີ, ອີກສ່ວນໜຶ່ງແຕ້ມຮູບລັກສະນະ, ການນຸ່ງຖືທີ່ສີ່ຖິ່ງແມ່ຍິງລາວ ແລະ ສາມາດລະບາຍສີໄດ້; ▪ <u>ເພດຍິງ - ກຸ່ມທີ່ 2:</u> ສິນທະນາ ແລະ ຂຽນຄຸນລັກສະນະທີ່ແມ່ຍິງຄວນປະພຶດປະຕິບັດ, ລາຍການໜ້າວຽກທີ່ແມ່ຍິງເຮັດໃສ່ບັດສີ, ບັດໜຶ່ງຕໍ່ໜຶ່ງວຽກ ຫຼື ໜຶ່ງຄຸນລັກສະນະ. ໜ້າວຽກທີ່ແມ່ຍິງເຮັດສ່ວນຫຼາຍ ຕັ້ງແຕ່ຕອນຍັງນ້ອຍ, ເປັນຜູ້ໃຫຍ່, ຫຼັງແຕ່ງດອງ, ໄວຜູ້ສູງອາຍຸ, ວິຊາຫຼັກທີ່ເພດຍິງຮຽນ ແລະ ໜ້າທີ່ຕໍາແໜ່ງທີ່ເພດຍິງເຮັດສ່ວນຫຼາຍໃນຫ້ອງການ; ▪ <u>ເພດຍິງ - ກຸ່ມທີ່ 3:</u> ສິນທະນາ ແລະ ຂຽນຄໍາສຸພາສິດ, ບົດເພັງ, ບົດກອນ, ຄໍາເວົ້າ, ຄໍາຂວັນ ແລະ ອື່ນໆ...ທີ່ໃຊ້ເພື່ອສອນເພດຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ໃນສັງຄົມລາວແຕ່ເມື່ອກ່ອນ ແລະ ປະຈຸບັນ; ▪ <u>ເພດຊາຍ - ກຸ່ມທີ່ 1:</u> ໃຊ້ເຈ້ຍ A0 ແບ່ງອອກເປັນ 2 ສ່ວນເທົ່າກັນ, ສ່ວນໜຶ່ງແຕ້ມຮູບຮ່າງເພດຊາຍ ບໍ່ລະບາຍສີ, ອີກສ່ວນໜຶ່ງແຕ້ມຮູບລັກສະນະ, ການນຸ່ງຖືທີ່ສີ່ຖິ່ງຄວາມເປັນເພດຊາຍລາວ ແລະ ສາມາດລະບາຍສີໄດ້; ▪ <u>ເພດຊາຍ - ກຸ່ມທີ່ 2:</u> ສິນທະນາ ແລະ ຂຽນຄຸນລັກສະນະທີ່ເພດຊາຍຄວນປະພຶດປະຕິບັດ, ລາຍການໜ້າວຽກທີ່ເພດຊາຍເຮັດໃສ່ບັດສີ, ບັດໜຶ່ງຕໍ່ໜຶ່ງວຽກ ຫຼື ຕໍ່ໜຶ່ງຄຸນລັກສະນະ. ໜ້າວຽກທີ່ເພດຊາຍເຮັດສ່ວນຫຼາຍ ຕັ້ງແຕ່ຕອນຍັງນ້ອຍ, ເປັນຜູ້ໃຫຍ່, ຫຼັງແຕ່ງດອງ, ໄວຜູ້ສູງອາຍຸ, ວິຊາຫຼັກທີ່ເພດຊາຍຮຽນ ແລະ ໜ້າທີ່ຕໍາແໜ່ງທີ່ເພດຊາຍເຮັດສ່ວນ ຫຼາຍໃນຫ້ອງການ; ▪ <u>ເພດຊາຍ - ກຸ່ມທີ່ 3:</u> ສິນທະນາ ແລະ ຂຽນຄໍາສຸພາສິດ, ເພງ, ຄໍາເວົ້າ, ຄໍາຂວັນ ແລະ ອື່ນໆ...ທີ່ໃຊ້ເພື່ອສອນເພດຊາຍ ແລະ ເດັກຊາຍ ໃນສັງຄົມລາວແຕ່ເມື່ອກ່ອນ ແລະ ປະຈຸບັນ;
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 2</p>	<p>ກຸ່ມນໍາສະເໜີຜົນໄດ້ຮັບຂອງກິດຈະກຳ</p> <p>ນໍາຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສິນທະນາ ມາຕິດໃສ່ຝາ ເປັນລັກສະນະຕົ້ນໄມ້ເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ, ຄໍາສອນໃຫ້ໃຊ້ເປັນຮາກໄມ້, ຮູບແຕ້ມເປັນລໍາຕົ້ນ, ໜ້າທີ່ ແລະ ຄຸນລັກສະນະເປັນກິ່ງ ແລະ ໃບໄມ້. ໃຫ້ຕົວແທນແຕ່ລະກຸ່ມນໍາສະເໜີຜົນການເຮັດກິດ ຈະກໍາ ດ້ວຍການເລີ່ມຈາກຮາກໄມ້ ຫາຕົ້ນ ແລະ ກິ່ງ/ໃບ, ໃຊ້ເວລາ 3-5 ນາທີຕໍ່ກຸ່ມ; ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດເພີ່ມ ຫຼື ຖາມຂໍ້ມູນເພີ່ມ ເຕີມໄດ້.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 3</p>	<p>ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄວາມໝາຍ “ເພດ” ແລະ “ບົດບົດບາດຍິງ-ຊາຍ”</p> <p>ຫຼັງຈາກແຕ່ລະກຸ່ມສະເໜີແລ້ວ, ໃຫ້ໃຊ້ເວລາປະມານ 15-20 ນາທີ ເພື່ອສິນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕໍ່ກັບຄໍາຖາມເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ນໍາໃຊ້ຜົນໄດ້ຮັບຈາກກິດຈະກຳເພື່ອວິເຄາະ ແລະ ສົມທຽບກັບຄໍານິຍາມຂອງ “ເພດ” ແລະ “ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ເພດພາວະ”;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ຮູບພາບຮ່າງກາຍຈາກກຸ່ມຊາຍ ແລະ ກຸ່ມຍິງ ກຸ່ມທີ່ໜຶ່ງ ໝາຍເຖິງຫຍັງ? (ເພດ ຫຼື ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ/ເພດພາວະ?) ▪ ຮູບທີ່ສອງທີ່ມີພາລະບົດບາດ/ໜ້າວຽກ/ຄຸນລັກສະນະທີ່ລະບຸຈາກກຸ່ມ ຊາຍ ແລະ ກຸ່ມຍິງ 2 ໝາຍເຖິງຫຍັງ? (ເພດ ຫຼື ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ/ເພດພາວະ?)

<p>ຂັ້ນຕອນທີ 4</p>	<p>ອະທິບາຍຄຳສັບ “ບົດບົດບາດຍິງ-ຊາຍ” ທຽບໃສ່ຜົນຂອງກິດຈະກຳ</p> <p>ສະເໜີຄຳນິຍາມຂອງ “ເພດ”, “ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ/ເພດພາວະ” ຂ້າງລຸ່ມນີ້ ແລະ ນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວິເຄາະ ຂະບວນການ ສ້າງບົດບາດ ຫຼື ເພດພາວະ ວ່າມີມາຄືແນວໃດ ແລະ ຜົນການສ້າງນັ້ນໄດ້ນຳໄປສູ່ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມ ລະຫວ່າງເພດໃນສັງຄົມແນວໃດ.</p> <p>ເພດ (Sex): ແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງທາງຊີວະວິທະຍາລະຫວ່າງ ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ. ໝາຍຄວາມວ່າແມ່ນຄວາມແຕກຕ່າງທາງດ້ານຮ່າງກາຍຂອງເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ.</p> <p>ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ເພດພາວະ (Gender): ໝາຍເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ການປະພຶດ, ການປະຕິບັດ ແລະ ການເຄື່ອນໄຫວພົວພັນລະຫວ່າງ ເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ຊຶ່ງສັງຄົມຍອມຮັບ ແລະ ມີການປ່ຽນແປງໄປຕາມການຂະຫຍາຍຕົວຂອງສັງຄົມ ໃນແຕ່ລະໄລຍະ.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 5</p>	<p>ວິເຄາະຂະບວນການສ້າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຜົນກະທົບ</p> <p>ນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາ, ວິເຄາະ ແລະ ທຽບໃສ່ຄວາມໝາຍຂອງຄຳນິຍາມທີ່ນຳສະເໜີຂ້າງເທິງ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງກັບຜົນໄດ້ຮັບຈາກກິດຈະກຳກຸ່ມ. ໃຊ້ຄຳຖາມແນະລຸ່ມນີ້ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການສົນທະນາ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ໜ້າທີ່, ຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຍິງ ແລະ ຊາຍເຮັດ ພົວພັນກັບຄຳສອນຄືແນວໃດ? ຈະເກີດຫຍັງຂຶ້ນຖ້າຍິງ ແລະ ຊາຍບໍ່ເຮັດຕາມຄຳສອນເຫຼົ່ານັ້ນ? ▪ ຄຳສອນຕ່າງໆ ໄດ້ສ້າງຄຸນລັກສະນະຄວາມເປັນຍິງ ແລະ ຄວາມເປັນຊາຍຕ່າງກັນແນວໃດ? ມັນໄດ້ນຳໄປສູ່ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບແນວໃດ? ▪ ການແບ່ງໜ້າທີ່, ພາລະບົດບາດເຫຼົ່ານີ້ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ແມ່ຍິງ ໃນການເປັນຜູ້ນຳໃນທ້ອງການ ແລະ ຊຸມຊົນແນວໃດ? ▪ ຜົນກະທົບທາງລົບ ຫຼື ຜົນກະທົບອື່ນໆ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນກັບແມ່ຍິງ, ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ, ເດັກຍິງ ໃນການເຂົ້າເຖິງ, ນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດມີຄືແນວໃດ?
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 6</p>	<p>ສະຫຼຸບກິດຈະກຳ</p> <p>ສັງລວມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄືນ ອັນໃດ ແມ່ນ ເພດ ແລະ ອັນໃດ ແມ່ນບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ເພດພາວະ ແລະ ການສ້າງເພດ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ/ເພດພາວະ ໂດຍສັງຄົມ ແລະ ຄາດຫວັງໃຫ້ຍິງ ແລະ ຊາຍຕ້ອງເຮັດຕາມ ມັນໄດ້ນຳໄປສູ່ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ. ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຖ້າພວກເຂົາມີຄຳຖາມເພີ່ມເຕີມ, ຖ້າມີ, ໃຊ້ເວລາອະທິບາຍໃຫ້ແຈ້ງກ່ອນທີ່ຈະຍ້າຍໄປຫົວຂໍ້ໃຫມ່.</p>

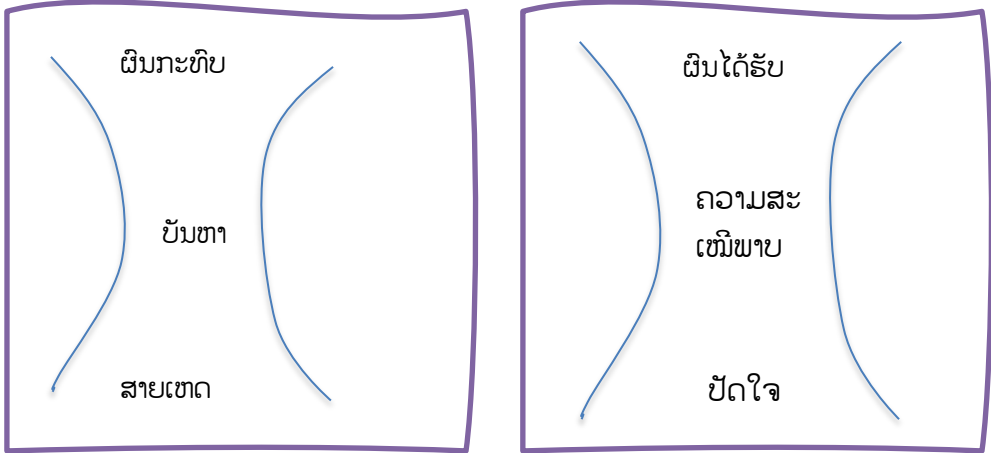
ກິດຈະກຳທີ 3: ການວິເຄາະຕົ້ນໄມ້ ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ຕົ້ນໄມ້ເພດພາວະ (Gender Tree Analysis)

- ຈຸດປະສົງ:** ເພື່ອສາມາດນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວິເຄາະເຖິງຜົນກະທົບດ້ານລົບ ແລະ ບວກ ຕໍ່ກັບວຽກງານຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ.
- ການກະກຽມພື້ນທີ່:** ພື້ນທີ່ເປີດກວ້າງສຳລັບເຮັດກິດຈະກຳ 30 ຄົນ
- ເອກະສານ/ອຸປະກອນ:** ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່, ເຟີດ, ສໍສີ, ສະກັອດເຈ້ຍ
- ເວລາ:** 60 ນາທີ

ແນະນຳສຳລັບຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ: ກິດຈະກຳນີ້ມີຫຼາຍອົງກອນໃຊ້ ແລະ ສາມາດຕັດປັບໄດ້ຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ສະນັ້ນ ການເຮັດກິດຈະກຳນີ້ ສາມາດເອົາມາວິເຄາະໃຫ້ເຫັນທັງຜົນກະທົບດ້ານລົບ ແລະ ດ້ານບວກທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນໃນການວິເຄາະກັບຊຸມຊົນ. ເພື່ອຮັບປະກັນໃນການນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງພຶດຕິກຳທີ່ນຳໄປສູ່ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ຄວນນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວິເຄາະຜົນກະທົບສອງດ້ານໄປພ້ອມກັນ. ຂໍ້ຄວນລະວັງຄື ຫຼີກລ້ຽງເອົາປະສົບການ ຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງມາວິເຄາະ ແຕ່ຄວນເນັ້ນບັນຫາລວມທີ່ພົບເຫັນ ຫຼື ພື້ນເດັ່ນໃນຊຸມຊົນ. ຫົວຂໍ້ຂອງການວິເຄາະ ສາມາດໃຫ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເລືອກ.

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການດຳເນີນກິດຈະກຳ:

ຂັ້ນຕອນທີ 1	<p>ອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ແລະ ຂະບວນການ</p> <p>ອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ແລ້ວ ເລືອກ 2 ຫຼື 3 ຫົວຂໍ້ທີ່ເຫັນວ່າເປັນບັນຫາຫຼັກໃນຊຸມຊົນ ທີ່ຍັງເປັນສິ່ງກົດຂວາງ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ໃນວຽກງານທີ່ດິນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ແນະນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດກິດຈະກຳເປັນກຸ່ມຍ່ອຍຕໍ່ຫົວຂໍ້ (ລວມຍິງ-ຊາຍ) ແລະ ສົນທະນາແຕ່ລະຫົວຂໍ້ ໂດຍໃຊ້ເວລາ 15-20 ນາທີ ໃນການສົນທະນາ.</p>
ຂັ້ນຕອນທີ 2	<p>ກິດຈະກຳກຸ່ມ</p> <p>ແຕ່ລະກຸ່ມສົນທະນາ ໂດຍໃຊ້ໂຄງຮ່າງຂອງຕົ້ນໄມ້ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ (ຊ້າຍມື) ກັບຕົ້ນໄມ້ຄວາມສະເໝີພາບ (ຂວາມື) ຂ້າງລຸ່ມເປັນແບບຢ່າງ. ສາຍເຫດ ແລະ ປັດໃຈໃຫ້ເປັນຮາກໄມ້, ຜົນກະທົບ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບໃຫ້ເປັນກິ່ງໄມ້ ແລະ ໃບໄມ້.</p>

	
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 3</p>	<p>ກຸ່ມນຳສະເໜີຜົນໄດ້ຮັບຂອງກິດຈະກຳ</p> <p>ແຕ່ລະກຸ່ມສະເໜີຜົນໄດ້ຮັບຂອງການສົນທະນາກຸ່ມ ດ້ວຍການເລີ່ມຈາກຕົ້ນໄມ້ບັນຫາກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງໃຫ້ກຸ່ມທີ່ສົນທະນາຜົນ ປະໂຫຍດ ຫຼື ຜົນໄດ້ຮັບຂອງຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມດ້ວຍການໃຊ້ຄຳຖາມເຫຼົ່ານີ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼື ຊຸມຊົນເຮົາຕ້ອງການຕົ້ນໄມ້ໃດໃນຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ? ▪ ຈະເຮັດແນວໃດເພື່ອໃຫ້ບັນລຸຜົນໄດ້ຮັບ ຕາມຕົ້ນໄມ້ຄວາມສະເໝີພາບ? <ul style="list-style-type: none"> ○ ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງຈະເຮັດຫຍັງແດ່? ○ ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຈະເຮັດຫຍັງແດ່? ○ ໜ່ວຍໄກ່ແກ່ຍຂີ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານຈະເຮັດຫຍັງແດ່? <p>ທີມງານຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ບັນທຶກສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແລກປ່ຽນກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ພົ້ນຈະເຮັດ ແລ້ວເອົາເຂົ້າໃນບົດລາຍງານ ການຝຶກອົບຮົມ ຫຼື ເພື່ອເປັນແຜນຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 4</p>	<p>ສະຫຼຸບກິດຈະກຳ</p> <p>ສະຫຼຸບ ແລະ ສັງລວມກິດຈະກຳ ພ້ອມທັງທວນຄືນສິ່ງທີ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສົນທະນາວ່າຈະເຮັດຫຍັງເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ຄວາມສະເໝີພາບ.</p>

ກິດຈະກຳທີ 4: ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມ (Gender Equality and Equity)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈກັບແນວຄວາມຄິດຂອງ ຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດທີ່ຈະເອົາໄປປັບໃຊ້ກັບໜ້າວຽກຕົນເອງ, ກິດຈະກຳໂຄງການ ແລະ ສາມາດອະທິບາຍ ຫຼື ຝຶກໃຫ້ກັບຜູ້ອື່ນ

ການກະກຽມພື້ນທີ່: ກຽມພື້ນທີ່ກວ້າງໃຫ້ພຽງພໍສຳລັບການສົນທະນາ 30 ຄົນ

ເອກະສານ/ອຸປະກອນ: ກໍລະນີສຶກສາ, ບົດນຳສະເໜີ, ບັດສີ, ບິກເຟັດ, ເຈ້ຍແຜນໃຫຍ່

ເວລາ: 60 ນາທີ

ແນະນຳສຳລັບຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ: ກິດຈະກຳນີ້ອາດສົ່ງຜົນກະທົບທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມບາງຄົນ. ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳຜ່ານມາ ອາດຕົກຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ຂອງຂະບວນການສ້າງຄວາມເທົ່າທຽມ. ສະນັ້ນ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ້ອງໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ການວິເຄາະຕ້ອງໃຫ້ເປັນກາງ ບໍ່ມີການໂຈມຕີວ່າ ເຈົ້າເຮັດຜິດ ຫຼື ຂ້ອຍເຮັດຖືກ. ຮູບພາບທີ່ສະເໜີຕໍ່ໄປນີ້ເປັນການສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນການນຳເອົາແນວຄວາມຄິດມາປະຕິບັດ ແລະ ຄວນ ປະຕິບັດແນວໃດ ໃຫ້ຕອບສະໜອງກັບຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຕ້ອງການ ແລະ ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການດຳເນີນກິດຈະກຳ:

<p>ຂັ້ນຕອນທີ 1</p>	<p>ສະເໜີຈຸດປະສົງກິດຈະກຳ ແລະ ແບ່ງກຸ່ມເຮັດກິດຈິກຳ</p> <p>ລະດົມແນວຄວາມຄິດກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ກ່ຽວກັບ ຄວາມສະເໝີພາບແມ່ນຫຍັງ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມແມ່ນຫຍັງ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ສະເໜີຈຸດປະສົງຂ້າງເທິງ ແລ້ວແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 3 ກຸ່ມ ປະສົມປະສານ ຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອສົນທະນາໜຶ່ງກໍລະນີສຶກສາ ຕໍ່ກຸ່ມ ໂດຍໃຊ້ເວລາ 10-15 ນາທີ.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 2</p>	<p>ສົນທະນາຮູບພາບປະກອບ</p> <p>ສະແດງຮູບພາບຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ຄວາມເທົ່າທຽມ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ນຳພາສົນທະນາ ພ້ອມທັງປຽບທຽບກັບ ກໍລະນີສຶກສາທີ່ໄດ້ສົນທະນາໄປແລ້ວ, ໃຊ້ຄຳຖາມລຸ່ມນີ້ ເພື່ອສົນທະນາແຕ່ລະຮູບພາບຂ້າງລຸ່ມ:</p>

- **ຮູບທີ່ 1:** ສັງເກດເຫັນຫຍັງໃນຮູບ? ລັກສະນະທ່າທາງ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍເປັນແນວໃດ? ຍິງ-ຊາຍມີ ຄວາມສະເໝີພາບແລ້ວບໍ່? ຖ້າແມ່ນ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນ ຍ້ອນຫຍັງ? ຈະເຮັດແນວໃດເພື່ອ ນຳໄປສູ່ຄວາມເທົ່າທຽມ?

- **ຮູບທີ່ 2:** ໃນຮູບແຖວເທິງໃຫ້ຄືກັນ ແລະ ໄດ້ຄືກັນ, ລັກສະນະນີ້ສະເໝີພາບແລ້ວບໍ່? ຮູບແຖວລຸ່ມ ໃຫ້ຄືກັນ ແຕ່ຕ່າງກັນ, ຍ້ອນຫຍັງຈຶ່ງເຮັດແບບນັ້ນ?

ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຄືກັນ. ຖືກປະຕິບັດຄືກັນ
 ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຕ່າງກັນ. ຖືກປະຕິບັດຕ່າງກັນເພື່ອຄວາມເທົ່າທຽມ
 ທຸກຄົນສາມາດເຂົ້າເຖິງ ແລະ ມີຄວາມເໝີພາບໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການສະໜັບສະໜູນໃດໆເມື່ອອຸປະສັກ ຫຼື ສິ່ງກົດຂວາງໝົດໄປ

- **ຮູບທີ່ 3:** ສັງເກດເຫັນຫຍັງໃນ 3 ຮູບພາບ? ກິດຈະກຳໂຄງ ການເຈົ້າຢູ່ໃນຮູບໃດ? ກຳແພງສີຂາວໝາຍເຖິງ ຫຍັງ? ເຮັດແນວໃດກຳ ແພງນັ້ນຈະໝົດໄປ?

<p>ຂັ້ນຕອນທີ 3</p>	<p>ອະທິບາຍຄໍາສັບ ແລະ ສິນທະນາດ້ວຍການທຽບໃສ່ຮູບຂ້າງເທິງ</p> <p>ຄວາມສະເໝີພາບ ຍິງ-ຊາຍ (Gender Equality): ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ –ຊາຍ ແມ່ນ ຄວາມເທົ່າທຽມກັນທາງດ້ານ ສິດ, ຜົນປະໂຫຍດ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ການຕັດສິນ ບັນຫາ ແລະ ໂອກາດໃນການພັດທະນາ ໃນທຸກຂົງເຂດວຽກງານຂອງສັງຄົມ ແລະ ຊີວິດ ຄອບຄົວ.</p> <p>ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ –ຊາຍ ຫຼື ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດພາວະ ແມ່ນ ຄວາມສະເໝີພາບ ຫຼື ຄວາມເທົ່າທຽມກັນໃນທຸກເພດ, ທຸກໄວ, ທຸກຊັ້ນວັນນະ, ທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ທຸກເຊື້ອ ຊາດ. ໝາຍຄວາມວ່າ ມະນຸດເຮົາທຸກຄົນມີຄວາມເປັນອິດສະລະໃນການພັດທະນາຕົນເອງ ແລະ ສາມາດເລືອກສິ່ງທີ່ຕົນຕ້ອງການ ແລະ ຢາກເປັນ ໂດຍປະສະຈາກຂໍ້ກົດກັ້ນ, ບໍ່ຕິດພັນ ກັບບົດບາດຕາຍຕົວ ແລະ ປະສະຈາກການເລືອກປະຕິບັດຫຼາຍໆ ດ້ານ. ຄວາມສະເໝີພາບ ຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ທາງເພດພາວະຍັງໝາຍເຖິງ ພຶດຕິກຳ, ອາລົມ, ຄວາມຮູ້ສຶກ, ແຮງຈູງໃຈ, ຄວາມ ຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການ ທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ພ້ອມທັງໃຫ້ຄຸນຄ່າເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງ ເພດ. ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ທາງເພດພາວະ ບໍ່ໄດ້ໝາຍຄວາມວ່າ ທຸກເພດຕ້ອງຄືກັນ ແຕ່ຂຶ້ນກັບສິດທິໃນການເລືອກຂອງບຸກຄົນ, ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ໂອກາດ ແລະ ບໍ່ໄດ້ ຂຶ້ນກັບວ່າ ຄົນນັ້ນເກີດມາໃນຮ່າງກາຍຍິງ ຫຼື ຊາຍ ຫຼື ແລ້ວແຕ່ບຸກຄົນກຳໜົດເອງວ່າເຂົາເປັນ ເພດໃດ.</p> <p>ຄວາມເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ (Gender Equity): ຄວາມເທົ່າທຽມລະຫວ່າງຍິງ- ຊາຍ ແມ່ນການປະຕິບັດເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນທີ່ເທົ່າທຽມ ແລະ ເປັນທຳ ໂດຍອີງຕາມພື້ນຖານ ຄວາມຈຳເປັນ-ຕ້ອງການ ຂອງບຸກຄົນນັ້ນໆ. ໃນນີ້ລວມທັງການປະຕິບັດທີ່ຄືກັນ ແລະ ຕ່າງ ກັນ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ສິດທິພື້ນຖານຂອງຄວາມເປັນມະນຸດ, ການໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ, ໜ້າທີ່ ແລະ ໂອກາດທີ່ເທົ່າທຽມກັນ ໂດຍ ປາສະຈາກສິ່ງກົດຂວາງຕ່າງໆ.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 4</p>	<p>ສິນທະນາ ແລະ ສົມທຽບໃສ່ກິດຈະກຳຕົວຈິງ</p> <p>ອະທິບາຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຕໍ່ກັບຄວາມໝາຍຂອງແຕ່ລະຮູບພາບ ແລ້ວນຳພາສິນທະນາ ຖ້າ ທຽບໃສ່ການເຂົ້າເຖິງ, ການນຳໃຊ້, ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ເຮົາ ຄວນສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳໃຫ້ຢູ່ໃນລັກສະນະຂອງຮູບໃດ? ຍ້ອນຫຍັງ?</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 5</p>	<p>ສະຫຼຸບ</p> <p>ສັງລວມຜົນການສິນທະນາໂດຍລວມ ແລະ ເນັ້ນຄວາມໝາຍຂອງ ຄວາມສະເໝີພາບ ແມ່ນ ຂະບວນການໜຶ່ງທີ່ນຳໄປສູ່ ຄວາມເທົ່າທຽມ ສະນັ້ນ ໃນການເຮັດກິດຈະກຳ ຄວນຄຳນຶງເຖິງ ຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ເຂົ້າໃຈມາດຖານການປະຕິບັດທາງສັງຄົມ ເຮັດແນວໃດເພື່ອໃຫ້ແນ່ ໃຈວ່າ ການສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ສາມາດນຳໄປສູ່ການລົບລາງມາດຖານການປະຕິບັດທີ່ເປັນສິ່ງກົດຂວາງ ໃນການເຂົ້າເຖິງ, ນຳ ໃຊ້, ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ເທົ່າທຽມ-ເປັນທຳ ແລະ ມີຄວາມຍິນ ຍິງ.</p>

ກິດຈະກຳທີ 5: ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ (Social Inclusion)

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ດັດປັບຈາກ ເຄື່ອງມືການຝຶກອົບຮົມ ຈາກອົງການ ແຄຣນານາຊາດ ວ່າດ້ວຍ “ການສະກັດກັ້ນ ການເອົາລັດເອົາ ປຽບ ແລະ ການລ່ວງລະເມີດທາງເພດ” (ກິດຈະກຳ: ຍ່າງດ້ວຍພະລັງ)

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈຕໍາແໜ່ງ, ໂອກາດ, ສິດທິພິເສດ ແລະ ຊ່ອງຫວ່າງລະຫວ່າງບຸກຄົນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ອາດນຳໄປສູ່ການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມຂອງບາງກຸ່ມ-ບາງບຸກຄົນ. ຮຽນຮູ້ການສ້າງສະພາບແວດລ້ອມ ທີ່ສົ່ງຜົນຕໍ່ການສ້າງໂອກາດການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄວາມຫຼາກຫຼາຍຢ່າງມີຄວາມໝາຍ.

ການກະກຽມພື້ນທີ່: ພື້ນທີ່ກວ້າງພຽງພໍສຳລັບ 6 ຄົນ ເພື່ອເຮັດກິດຈະກຳ

ເອກະສານ/ອຸປະກອນ: ຕົວລະຄອນສົມມຸດຂຽນໃສ່ເຈ້ຍ, ຂໍ້ຄວາມສຳລັບການເຮັດກິດຈະກຳ, ໝາກບານໃຫຍ່, ຜ້າມືນນ້ອຍສຳລັບມັດບັງຕາ

ເວລາ: 60 ນາທີ

ແນະນຳສຳລັບຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ: ການເລືອກຕົວລະຄອນໃນກິດຈະກຳນີ້ ໃຫ້ເລືອກເອົາຕົວລະຄອນທີ່ສາມາດ ເປັນຕົວແທນໃກ້ຄຽງກັບສະພາບຕົວຈິງໃນເຂດພື້ນທີ່ເຮັດວຽກ ແລະ ເຂົ້າກັບຫົວຂໍ້ການຝຶກ/ສົນທະນາ. ອະທິບາຍໃຫ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈວ່າ ນີ້ແມ່ນການສະແດງໃຫ້ເຫັນສະພາບຄວາມເປັນຈິງໃນສັງຄົມທີ່ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດ ອາດເປັນບຸກຄົນ ທີ່ຖືກປະລະໄວ້ເບື້ອງໜຶ່ງ. ໃນການສົນທະນາພະຍາຍາມຢ່າດຶງເອົາປະສົບການຂອງບຸກຄົນທີ່ພົບ ໃນຊຸມຊົນມາເປັນເລື່ອງເລົ່າ ໃນລັກສະນະຕະຫຼົກ ຫຼື ຕອກຍ້າເພາະຄວາມລຳບາກ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ບຸກຄົນນັ້ນພົບ, ແຕ່ຄວນເອົາມາສົນທະນາວ່າ ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງຄົນນັ້ນ ຈະເປັນແນວໃດຖ້າເຂົາຖືກປະລະໄວ້ເບື້ອງໜຶ່ງ. ໃນຖານະເປັນ ພະນັກງານລັດ-ໂຄງການ-ສະມາຄົມ ຈະເຮັດແນວໃດ ເພື່ອສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ ເພື່ອປົດຊ່ອງວ່າງຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມນັ້ນຢ່າງມີຄວາມໝາຍ ແລະ ຍືນຍົງ.

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການດຳເນີນກິດຈະກຳ:

ຂັ້ນຕອນທີ 1	<p>ອະທິບາຍຈຸດປະສົງ ແລະ ຂະບວນການເຮັດກິດຈະກຳ</p> <p>ສະເໜີຈຸດປະສົງ ແລະ ອະທິບາຍຂະບວນການກິດຈະກຳ ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. ຂໍອາສາສະໝັກ 6 ຄົນ, ຍິງ 3 ຄົນ ແລະ ຊາຍ 3 ຄົນ ເພື່ອເຮັດກິດຈະກຳ “ຍ່າງດ້ວຍພະລັງ” ໂດຍ ນຳໃຊ້ຄຳແນະນຳຂ້າງລຸ່ມນີ້.</p> <p>ກິດຈະກຳ “ຍ່າງດ້ວຍພະລັງ”</p> <p>ກະກຽມການ</p>
--------------------	--

1. ຕົວລະຄອນບົດບາດສົມມຸດ 6 ຕົວລະຄອນ

- o ສະມາຊິກຈາກໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ (ແມ່ຍິງ),
- o ແມ່ຍິງພົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການໄປມາ (ພິການ) ແລະ ກຳລັງຖືພາແກ່
- o ແມ່ຍິງຜູ້ສູງອາຍຸ, ຢູ່ຄົນດຽວ
- o ສະມາຊິກຈາກຄະນະບ້ານ (ຜູ້ຊາຍ),
- o ສະມາຊິກຈາກການນຳທ້ອງວ່າການເມືອງ (ຜູ້ຊາຍ)
- o ວິຊາການໂຄງການ (ຜູ້ຊາຍ)

2. ຂໍ້ຄວາມເພື່ອຖາມໃນການເຮັດກົດກຳ

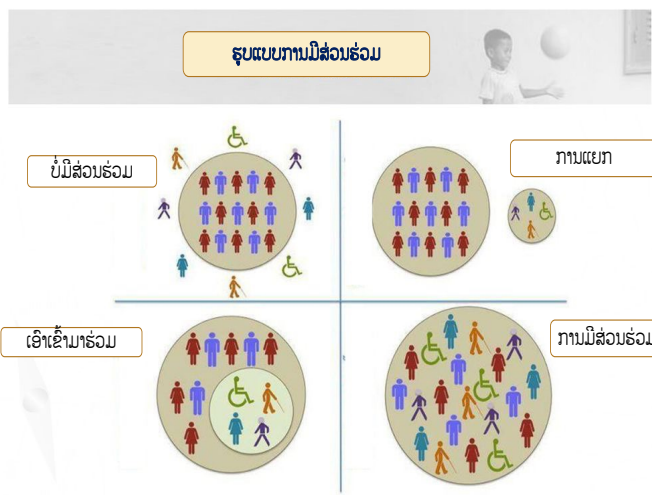
- ຂ້ອຍເປັນຫົວໜ້າຄອບຄົວ ແລະ ມີຊື່ໃນໃບຕາດິນທຸກຕອນ;
- ຂ້ອຍມີຄວາມໝັ້ນໃຈໃນການອະທິບາຍສິດກ່ຽວກັບທີ່ດິນໃຫ້ຊຸມຊົນ;
- ຂ້ອຍສາມາດພົບກັບເຈົ້າເມືອງເພື່ອສົນທະນາເລື່ອງການສຳປະທານທີ່ດິນໃນບ້ານ;
- ຂ້ອຍສາມາດເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມເລື່ອງທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນບ້ານ;
- ຂ້ອຍສາມາດເປັນຜູ້ຫຼັກໃນການຕັດສິນໃຈມອບ-ໂອນ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນຄອບຄົວ;
- ຂ້ອຍສາມາດໄປປືນປົວສຸຂະພາບໃນໂຮງໝໍເອກະຊົນທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ.

ການດຳເນີນກິດຈະກຳ:

ຂໍອາສາສະໝັກຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 6 ຄົນ, ຍິງ 3 ແລະ ຊາຍ 3 ອອກມາຍືນເປັນແຖວຢູ່ໜ້າເວທີ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າ ຮ່ວມສ່ວນທີ່ເຫຼືອໃຫ້ສັງເກດການ. ບອກທຸກຄົນວ່າ ທັງ 6 ຄົນ ຈະໄດ້ຕົວລະຄອນສະແດງເປັນບົດບາດສົມມຸດ ໃນເຈ້ຍທີ່ແຈກໃຫ້ ໂດຍບໍ່ບອກໃຫ້ຄົນໃກ້ຕົວ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນອື່ນຮູ້ນຳ ວ່າຕົນເອງໄດ້ສະແດງເປັນໃຜ. ຜູ້ອຳນວຍຄວມສະດວກອ່ານ ຂໍ້ຄວາມທີ່ກຽມໄວ້ຂ້າງເທິງເທື່ອລະຂໍ້ຄວາມ. ອາສາສະໝັກ ແຕ່ລະຄົນ ຕ້ອງປິດບັງໄວ້ວ່າ ຕົນເອງໄດ້ບົດບາດຫຍັງ ແລະ ຕ້ອງສະແດງບົດບາດເປັນຕົວລະຄອນທີ່ໄດ້ນັ້ນ ເວລາຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ອ່ານຂໍ້ຄວາມ. ຖ້າຂໍ້ຄວາມ ນັ້ນຖືກກັບຕົວລະຄອນທີ່ຕົນໄດ້ ຫຼື ຕົວລະຄອນນັ້ນມີຫຼື ສາມາດເຮັດໄດ້ ໃຫ້ກ້າວໄປທາງໜ້າ ໜຶ່ງບາດກ້າວ, ຖ້າບໍ່ແມ່ນ ແມ່ນໃຫ້ຖອຍຫຼັງໜຶ່ງບາດກ້າວ. ອ່ານຂໍ້ຄວາມໃຫ້ໝົດ ໃຫ້ຜູ້ສະແດງຕົວລະຄອນ ຢູ່ບ່ອນໃຜລາວ ແລ້ວສົນທະນາກັບທຸກຄົນ ດ້ວຍການເລີ່ມຈາກຜູ້ທີ່ຖອຍຫຼັງມາຢູ່ເບື້ອງຫຼັງສຸດ ດ້ວຍການໃຊ້ ຄຳຖາມລຸ່ມນີ້

ຄຳຖາມສົນທະນາ:

- ຖາມຜູ້ທີ່ຢູ່ທາງຫຼັງສຸດ: ຍ້ອນຫຍັງເຈົ້າຈຶ່ງຖອຍຫຼັງເລື້ອຍໆ ຕົວລະຄອນທີ່ເຈົ້າໄດ້ແມ່ນໃຜ? ເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວ ໃດທີ່ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງນີ້? ເຈົ້າຢາກກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ ຫຼື ຢາກເຮັດໄດ້ຄືຜູ້ທີ່ຢູ່ທາງໜ້າບໍ່?, ແມ່ນຫຍັງ ທີ່ເຮັດໃຫ້ເຈົ້າບໍ່ ສາມາດທີ່ຈະກ້າວໄປຂ້າງໜ້າໄດ້ຄືຜູ້ອື່ນ ແລະ ເຈົ້າຕ້ອງການ ການສະໜັບສະໜູນຫຍັງຈາກກຸ່ມຄົນ ທີ່ຢູ່ທາງໜ້າ?

	<ul style="list-style-type: none"> ຖາມຜູ້ທີ່ຢູ່ທາງໜ້າສູດ ລົງມາຮອດຜູ້ຢູ່ກາງ: ອັນໃດທີ່ເຮັດໃຫ້ເຈົ້າຢ່າງມາຢູ່ຈຸດນີ້ໄດ້? ເຈົ້າຮູ້ສຶກແນວໃດ ຖ້າສະມາ ຊິກບ້ານເຈົ້າ ຫຼື ຊາວບ້ານຍັງຖືກປະລະຢູ່ທາງຫຼັງຫຼາຍຄົນແບບນີ້? ເຈົ້າຈະເຮັດແນວໃດເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດກ້າວຂຶ້ນມາ ຄືກັນກັບກຸ່ມຄົນທີ່ຢູ່ທາງກາງ ແລະ ທາງໜ້ານີ້?
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 2</p>	<p>ອະທິບາຍຄຳສັບ</p> <p>ສະເໜີນິຍາມຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມຂ້າງລຸ່ມນີ້ໃຫ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ພ້ອມທັງອະທິບາຍ ຄວາມໝາຍຂອງນິຍາມ.</p> <p>ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງ ສັງຄົມ (Social Inclusion): ແມ່ນການຫຼຸດຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມ/ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບໃນຫຼາຍດ້ານ ລະຫວ່າງກຸ່ມຜູ້ທີ່ດ້ອຍໂອກາດ ແລະ ສັງຄົມໂດຍລວມ. ນີ້ເປັນການປິດຊ່ອງຫວ່າງ ຂອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ/ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມ ດ້ວຍການເປີດໂອກາດ ແລະ ສ້າງສິ່ງແວດລ້ອມ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສະເໝີພາບ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ຄວາມເທົ່າທຽມທີ່ເປັນທຳຫຼາຍຂຶ້ນ.</p> <p>ມັນເປັນຂະບວນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ເພີ່ມການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສະເໝີພາບ ແລະ ເທົ່າທຽມ ໃນຂະບວນການທີ່ເປັນການສ້າງຄວາມຢູ່ດີກິນດີ ແລະ ສ້າງພື້ນທີ່ໃຫ້ກັບພວກເຂົາເພື່ອພັດທະນາຕົນເອງຢ່າງມີຄວາມເປັນອິດສະລະປາສະຈາກສິ່ງກົດຂວາງ.</p> <p><i>(ຄັດຈາກ ຄູ່ມື ຄວາມສະເໝີພາບທາງເພດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ, SNV, 2012)</i></p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 3</p>	<p>ສະເໜີຮູບແບບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມ</p> <p>ອະທິບາຍຮູບແບບຂອງການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ ໂດຍໃຊ້ຮູບເບື້ອງລຸ່ມ.</p> <ul style="list-style-type: none"> ຮູບຊ້າຍມີເບື້ອງເທິງສະແດງເຖິງການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຮູບຂວາມີເບື້ອງເທິງສະແດງການແຍກ ຮູບຊ້າຍມີເບື້ອງລຸ່ງສະແດງເອົາເຂົາມາຮ່ວມ ຮູບຂວາມີເບື້ອງລຸ່ງສະແດງການມີສ່ວນຮ່ວມ <ul style="list-style-type: none"> ຮູບຊ້າຍມີເບື້ອງເທິງສະແດງເຖິງການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ຮູບຂວາມີເບື້ອງເທິງສະແດງການແຍກ ແຕ່ບໍ່ແມ່ນແບ່ງແຍກ, ການແຍກເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າຜູ້ທີ່ຍັງຢູ່ເບື້ອງຫຼັງມີໃຜແດ່ ແລະ ມີຈັກຄົນ

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ຮູບຊ້າຍມີເບື້ອງລຸ່ມແມ່ນການເອົາມາຮ່ວມ ແຕ່ຍັງຈັດເປັນ ກຸ່ມຜູ້ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງຢູ່ພາຍໃນກຸ່ມໃຫຍ່ ▪ ຮູບຂວາມີເບື້ອງລຸ່ມແມ່ນການມີສ່ວນຮ່ວມ ໝາຍຄວາມ ວ່າໄດ້ມີການປົດຊ່ອງວ່າງຂອງຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມກັນ, ທຸກຄົນ ມີສິດ ແລະ ໄດ້ຮັບການປະຕິບັດທີ່ເທົ່າທຽມ-ເປັນທຳ ແລະ ສະໜັບສະໜູນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 4</p>	<p>ສົນທະນາການສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກເພື່ອຮັບປະກັນໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ</p> <p>ສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ກ່ຽວກັບການສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ເພື່ອການມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ປະຕິບັດຜ່ານມາ ໃນແຕ່ລະຫ້ອງການມີວິທີການແນວໃດ ແລະ ຫຼັງຈາກນັ້ນ ນຳພາສາທິດການສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນ-ຕ້ອງການ ຂອງຜູ້ທີ່ຍັງຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 5</p>	<p>ສາທິດການສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃນການມີສ່ວນຮ່ວມ</p> <p>ນຳພາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຮັດກິດຈະກຳ ການສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງ. ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ດັດປັບຈາກ ເຄື່ອງການຝຶກອົບຮົມ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄົນພິການ ຂອງ ຊີບີເອັມ (Christian Blind Mission – CBM)</p> <p>ຂໍອະສາສະໜັກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 4 ຄົນ ສະແດງບົດບາດສົມມຸດເປັນ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ແມ່ຍິງພິການ ຖືພາແກ່ ສາທິດບົດບາດສົມມຸດກຳລັງນັ່ງແຕ່ງອາຫານ; 2. ພໍ່ເຖົ້າຢູ່ຄົນດຽວ ສາຍຕາບໍ່ເຫັນແຈ້ງດີ ສາທິດກຳລັງໄປຫາຜັກໃນປ່າໃກ້ບ້ານມາເປັນອາຫານ 3. ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າບໍ່ເຂົ້າໃຈພາສາ ມາເຂົ້າຮ່ວມປະຊຸມເລື່ອງທີ່ດິນ ມີລູກນ້ອຍມານຳ ; 4. ແມ່ຍິງທີ່ມີລູກນ້ອຍຖືກເລືອກມາເປັນສະມາຊິກໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ ເຂົ້າຮ່ວມໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງເລື່ອງທີ່ດິນກັບຄະນະຢູ່ຂັ້ນບ້ານ ແລະ ມີລູກນ້ອຍມານຳ. <p>ສົນທະນາກ່ຽວກັບຄວາມລຳບາກທີ່ແຕ່ລະຕົວລະຄອນພົບພໍ້ໃນເວລາເຮັດກິດຈະກຳ ແລະ ຫາວິທີທີ່ເໝາະສົມໃນການສ້າງ ສິ່ງແວດລ້ອມ ໃນການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ສິ່ງເສີມເພື່ອການມີສ່ວນຮ່ວມ.</p>
<p>ຂັ້ນຕອນທີ່ 6</p>	<p>ສະຫຼຸບ</p> <p>ສະຫຼຸບກິດຈະກຳໂດຍລວມ ແລະ ສົນທະນາກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ຕ້ອງບົນພື້ນຖານ ຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຕ້ອງການຂອງບຸກຄົນນັ້ນໆ ແລະ ລວມທັງການປຸກຈິດສຳນຶກໃຫ້ກັບຊຸມຊົນ ໃນການຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ການສ້າງສິ່ງອໍານວຍຄວາມສະດວກເພື່ອການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄົນພິການ ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ແລະ ເຊີນຊ່ຽວຊານ ສະເພາະດ້ານເຂົ້າມາຊ່ວຍ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການປະຕິບັດທີ່ອາດນຳໄປສູ່ຜົນກະທົບດ້ານລົບ.</p>

ກິດຈະກຳທີ 6: ເຄື່ອງມືປະເມີນການເຮັດກິດຈະກຳ ແລະ ການຫຼີກລ້ຽງການປະຕິບັດທີ່ອາດເປັນຜົບລົບກັບຜູ້ອື່ນ (Gender Continuum)

ແຫຼ່ງທີ່ມາ: ດັດປັບຈາກ ເຄື່ອງມືປະເມີນການເຮັດກິດຈະກຳເພດພາວະ ຂອງ ອົງການ ແຄຣນານາຊາດ

ຈຸດປະສົງ: ເພື່ອເຂົ້າໃຈ ແລະ ວັດແທກພຶດຕິກຳ ແລະ ລວມທັງການອອກແບບ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການ ວຽກງານການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍຢູ່ຈຸດໃດ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການປະຕິບັດທີ່ເປັນທາງລົບ ແລະ ເນັ້ນ ໄປສູ່ການປ່ຽນແປງທີ່ຍາວນານ.

ການກະກຽມພື້ນທີ່: ພື້ນທີ່ກວ້າງສຳລັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 30 ຄົນ

ເອກະສານ/ອຸປະກອນ: ໄປເຈັກເຕີ, ບົດສະເໜີຮູບພາບຂອງຂະບວນການ ແລະ ຄຳອະທິບາຍແຕ່ລະຂັ້ນ

ເວລາ: 30 ນາທີ

ຂັ້ນຕອນ ແລະ ຂະບວນການດຳເນີນກິດຈະກຳ:

<p>ຂັ້ນຕອນທີ 1</p>	<p>ສົນທະນາຄວາມເຂົ້າໃຈເບື້ອງຕົ້ນ</p> <p>ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມວ່າ ພາຍໃນອົງກອນຂອງຕົນ ມີເຄື່ອງມືຫຍັງ ເພື່ອໃຊ້ໃນການປະເມີນຄືນການປະຕິບັດກິດຈະກຳ ໃນການສົ່ງເສີມວຽກງານ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງສັງຄົມ. ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແລກປ່ຽນ ຖ້າມີ. ຫຼັງຈາກນັ້ນ ສະເໜີຮູບພາບຂະບວນການລຸ່ມນີ້ໃຫ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ.</p> <p>The diagram illustrates a gender continuum with the following stages from left to right:</p> <ul style="list-style-type: none"> ຜົນລົບ Negative/harmful (Red box) ບໍ່ຮັບຮູ້/ບໍ່ຮັບຮູ້ແຕ່ຍັງເຮັດ/ປະຕິບັດໃນທາງລົບ (Red box) ບໍ່ຮັບຮູ້ Blind/Neutral (Blue box) ບໍ່ຮັບຮູ້ບັນຫາຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ (Blue box) ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ/ຮັບຮູ້ Sensitive (Yellow box) ຮັບຮູ້ບັນຫາຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລ້ວເອົາບັນຫາມາພິຈາລະນາແຕ່ບໍ່ມີລະບົບຮັບມື ຫຼື ແກ້ໄຂ (Yellow box) ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ Responsive (Orange box) ມີການຕອບສະໜອງ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ແລະ ການບໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ມີລະບົບຮອງຮັບ, ນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງທີ່ຍາວນານ (Green box) ການປ່ຽນແປງທີ່ຍາວນານ ແລະ ຍືນຍົງ Transformative (Orange box) <p><small>ບັນຈາກເຄື່ອງມື Gender Continuum, CARE International</small></p>
---------------------------	---

<p>ຂັ້ນຕອນທີ 2</p>	<p>ການອະທິບາຍຄວາມໝາຍແຕ່ລະຂັ້ນ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ເປັນລົບ (Negative/Harmful/Unaware): ໝາຍຄວາມວ່າ ໃນເບື້ອງຕົ້ນ ໂຄງການ ຮູ້ແລ້ວວ່າ ຂະບວນການ ສ້າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ຫຼື ຄວາມເປັນເພດພາວະ ຫຼື ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບທາງເພດເປັນແນວໃດໃນຊຸມຊົນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ເອົາໃຈໃສ່, ບໍ່ສົນໃຈໃນ ການທີ່ຈະແກ້ໄຂ ແລະ ຍັງປະຕິບັດກິດຈະກຳນັ້ນຄືເກົ່າ ທີ່ເປັນການເຮັດຊ້ຳຄືນຕາມ ມາດຖານທາງສັງຄົມ ທີ່ເປັນຕົວກົດໝ່ວງຄວາມກ້າວໜ້າຂອງ ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ ແລະ ສິ່ງຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ເຂົາເຈົ້າ. ▪ ບໍ່ຮັບຮູ້ (Blind/Neutral): ກິດຈະກຳໂຄງການ ແລະ ການປະພຶດປະຕິບັດຂອງພະນັກງານ ທີ່ບໍ່ສົນໃຈກັບວຽກງານ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ບໍ່ໃສ່ໃຈ, ບໍ່ໄດ້ເອົາມາພິຈາລະນາໃນການແກ້ໄຂ ມີແຕ່ເຮັດວຽກ ຫຼື ກິດຈະກຳອື່ນທີ່ເປັນວຽກຫຼັກຂອງໂຄງການ. ▪ ມີຄວາມອ່ອນໄຫວ/ຮັບຮູ້ (Sensitive): ຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນວ່າ ໃນຊຸມຊົນມີບັນຫາເລື່ອງຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍຄືແນວໃດ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຄວາມເປັນຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ສົ່ງຜົນ ກະທົບແນວໃດກັບຜູ້ຄົນໃນສັງຄົມ. ໂຄງການ ໄດ້ເອົາວຽກງານການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນກິດຈະກຳຂອງຕົນ, ອາດມີການຝຶກພະນັກງານ, ມີຕົວຊີ້ວັດ, ແຕ່ຍັງບໍ່ທັນມີມາດຖານ ແລະ ເຄື່ອງມືໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳທີ່ຊັດເຈນ. ▪ ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (Responsive): ຮັບຮູ້ ແລະ ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບວຽກງານການສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ, ມີການສ້າງພະນັກງານ, ມີເຄື່ອງມື ແລະ ມີລະບົບຮອງຮັບວຽກງານດັ່ງກ່າວ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳອາດມີທັງກິດຈະກຳສະເພາະ ແລະ ກິດຈະກຳໃນລັກສະນະເຊື່ອມສານ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ໃນການການວາງແຜນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຕິດຕາມ, ກວດກາຢ່າງໃກ້ຊິດຕິດແທດ ແລະ ຕໍ່ເນື່ອງ. ບາງຄັ້ງອາດມີການນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ມີການຍອມຮັບໃນວົງກວ້າງ. ▪ ການປ່ຽນແປງທີ່ຍາວນານ ແລະ ຍືນຍົງ (Transformative): ຮັບຮູ້ບັນຫາຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ, ຄວາມບໍ່ເປັນທຳ ໃນສັງຄົມ-ຊຸມຊົນ ແລະ ເອົາໃຈໃສ່ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ ລວມທັງໃນລັກສະນະເຊື່ອມສານ ແລະ ກິດຈະກຳສະເພາະ. ມີທັງການແກ້ໄຂ ແລະ ປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ຄວາມເຊື່ອທາງຮິດຄອງປະເພນີທີ່ອາດເປັນຕົວກົດກັ້ນການນຳໄປສູ່ຄວາມສະເໝີພາບ. ເມື່ອໂຄງການໝົດໄປ ການປ່ຽນແປງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບທີ່ກ້າວໄປສູ່ຄວາມເທົ່າທຽມ ຍັງດຳເນີນ ແລະ ສືບຕໍ່ປະຕິບັດໃນຊຸມຊົນ.
<p>ຂັ້ນຕອນທີ 3</p>	<p>ສະຫຼຸບ</p> <p>ຫຼັກການນີ້ແມ່ນເຄື່ອງມືທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນການກວດສອບການອອກແບບກິດຈະກຳໂຄງການ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ລວມທັງການຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ. ທີ່ສຳຄັນຍັງສາມາດໃຊ້ກັບບຸກຄົນໃນການປະເມີນຕົນເອງວ່າ ໄດ້ເຮັດຫຍັງລົງໄປ. ທຸກໆ ການປະພຶດຄວນຫຼີກລ້ຽງພື້ນທີ່ສີແດງໃນຮູບຂ້າງເທິງ ທີ່ເປັນການປະຕິບັດທີ່ອາດນຳໄປສູ່ການສ້າງຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ກັບຜູ້ອື່ນ ແລະ ຕົນເອງ. ແຕ່ລະໂຄງການ ແລະ ອົງກອນ ສາມາດທີ່ຈະສ້າງເຄື່ອງມືນີ້ຂຶ້ນມາເພື່ອຮັບປະກັນໃນການປະກອນສ່ວນເຂົ້າໃນການ ກ້າວໄປສູ່ ການປ່ຽນແປງທີ່ດີຍາວນານ ແລະ ນຳໄປສູ່ຄວາມເທົ່າທຽມໃນສັງຄົມ.</p>

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ: ຕົວຢ່າງກໍລະນີສຶກສາ

ກໍລະນີສຶກສາທີ 1:

ກິດຈະກຳການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ

ໂຄງການ “ເປັນທຳ” ໄດ້ເຮັດວຽກກັບຊຸມຊົນທີ່ຢູ່ໃນເຂດເທດສະບານຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຊົນນະບົດ. ໃນເຂດເທດສະບານ ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຊົນເຜົ່າລາວ ແລະ ກຸ່ມຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ແຕ່ເພດຍິງ ແລະ ເພດຊາຍ ໄດ້ຮັບການສຶກສາໃນລະດັບໜຶ່ງ, ມີອາຊີບ ເປັນພະນັກງານ, ຄ້າຂາຍ ສ່ວນຫຼາຍ ແລະ ເຮັດການຜະລິດກະສິກຳ-ລ້ຽງສັດເປັນສ່ວນໜ້ອຍ. ໃນເຂດຊົນນະບົດ ປະຊາຊົນສ່ວນຫຼາຍ ເປັນຊົນເຜົ່າ ແລະ ມີອາຊີບເຮັດການຜະລິດທາງດ້ານກະສິກຳ ເພື່ອບໍລິໂພກ ແລະ ຂາຍສ່ວນເກີນ. ການສຶກສາຂອງປະຊາຊົນບໍ່ສູງ ແລະ ເພດຍິງບາງຊົນເຜົ່າ ບໍ່ສາມາດອ່ານ ແລະ ຂຽນໜັງສືລາວໄດ້.

ທີມງານໂຄງການ “ເປັນທຳ” ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ (ລວມທັງຄົນພິການ, ຮ້າງ, ໜ້າຍ, ຄອບຄົວ ທີ່ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ຜູ້ດ້ອຍໂອກາດດ້ານອື່ນໆ) ໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ ໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ດ້ວຍການເຜີຍແຜ່ ຄວາມຮູ້ທາງດ້ານກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ນອກຈາກນັ້ນ ໂຄງການ ຍັງສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ເພດຍິງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ແລະ ໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຕ່າງໆ ແລະ ລວມທັງຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານທີ່ດິນ. ໂຄງການໄດ້ວາງມາດຕະຖານຮ່ວມກັບແຕ່ລະບ້ານ ໃຫ້ມີເພດຍິງຢ່າງໜ້ອຍ 2 ຄົນປະກອບເປັນຄະນະໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານ ເຊິ່ງມີຈຳນວນສະມາຊິກທັງໝົດ 5 ຄົນ. ເມື່ອໄດ້ ສະມາຊິກຄົບຕາມຈຳນວນແລ້ວ ໂຄງການ ໄດ້ຈັດຝຶກອົບຮົມຫຼາຍຫົວຂໍ້ ທີ່ພົວພັນກັບວຽກງານຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ລວມທັງການນຳໃຊ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ, ການຝຶກອົບຮົມແມ່ນໃຊ້ພາສາລາວ (ພາສາທາງການ) ແລະ ເຄື່ອງມືການຝຶກຄືກັນທຸກໆບ້ານ. 3 ປີ ຜ່ານໄປ ໂຄງການດຳເນີນກິດຈະກຳແບບເກົ່າ ເພາະເຫັນວ່າໄດ້ຜົນດີທີ່ມີເພດຍິງເຂົ້າຮ່ວມ ແຕ່ເພດຍິງສ່ວນຫຼາຍ ທີ່ຢູ່ໃນໜ່ວຍໄກ່ເກ່ຍຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂັ້ນບ້ານຍັງພົບກັບຄວາມທ້າທາຍຫຼາຍດ້ານ ເມື່ອທຽບໃສ່ຜູ້ຊາຍ ເຊັ່ນ: ຄວາມກ້າຫານ, ຄວາມສາມາດ, ຄວາມໝັ້ນໃຈ ແລະ ການຍອມຮັບຍັງບໍ່ສູງ.

ຄຳຖາມສິນທະນາ: ທ່ານຄິດວ່າໂຄງການນີ້ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບເພດຍິງແທ້ບໍ່ ແລະ ຈະນຳໄປສູ່ຄວາມເທົ່າທຽມບໍ່? ຖ້າແມ່ນ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນ ຍ້ອນຫຍັງ? ກິດຈະກຳນີ້ຢູ່ຂັ້ນຕອນໃດຂອງເຄື່ອງມືປະເມີນຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ?

ກໍລະນີສຶກສາທີ 2: ກິດຈະກຳການສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງທາງດ້ານຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໃຫ້ກັບຊຸມຊົນ

ໂຄງການ “ກ້າວໜ້າ” ໄດ້ເຮັດວຽກກັບຊຸມຊົນທົ່ວປະເທດ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ຊຸມຊົນທາງດ້ານ ສິດໃນການເຂົ້າເຖິງ, ການຄອບຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ. ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໂຄງການເຮັດວຽກຮ່ວມກັບເພດຍິງຊົນເຜົ່າບາງບ້ານ ທີ່ບໍ່ສາມາດອ່ານ ແລະ ຂຽນພາສາລາວໄດ້.

ໂຄງການ “ກ້າວໜ້າ” ຍັງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກັບວຽກງານຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ເຂົ້າໃນກິດຈະກຳ, ມາດຖານໂຄງການຄື ເວລາຝຶກອົບຮົມຕ້ອງໃຫ້ມີຈຳນວນເພດຍິງ ແລະ ຊາຍ ເທົ່າກັນ ຫຼືຈຳນວນເພດຊາຍຫຼາຍກວ່າຈຳນວນເພດຍິງ ຍິ່ງດີຫຼາຍ, ລວມທັງຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄົນພິການ. ການຝຶກ ແມ່ນນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືອັນດຽວກັນທຸກໆ ບ້ານ ພຽງແຕ່ຈັດການຝຶກຕາມໜ່ວຍ ແລະ ຕາມເຂດ. ບາງຄັ້ງການຝຶກອົບຮົມ ແມ່ນໄດ້ຈັດສະເພາະ ສຳລັບເພດຍິງ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄົນພິການຕາມຄວາມເໝາະສົມ. ຫຼັງຈາກເຮັດວຽກໄປໄດ້ 3 ປີ ທີ່ມງານໄດ້ມີການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າຂອງກິດຈະກຳ ປະກົດວ່າເພດຍິງ, ຊົນເຜົ່າ ແລະ ຄົນພິການ ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບສິດຂອງຕົນ. ຜົນການຕິດຕາມຍັງພົບວ່າ ເພດຍິງໃນ ຈຳນວນສ່ວນຫຼາຍໃນບ້ານ ຍັງອີງໃສ່ຜົວ, ລູກຊາຍ ເປັນຜູ້ຫຼັກໃນການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ການໂອນສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແມ່ຍິງເອງຍັງຮັບພາລະໃນການອອກແຮງງານຫຼັກ ໃນການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ເຮັດໜ້າທີ່ ດູແລສະມາຊິກຄອບຄົວ, ເຮັດວຽກເຮືອນ ຍັງຖືວ່າເປັນໜ້າທີ່ຂອງເພດຍິງ. ສາເຫດດັ່ງກ່າວນີ້ເຮັດໃຫ້ເພດຍິງ ບໍ່ຄ່ອຍ ມາປະຊຸມ ແລະ ບໍ່ເຂົ້າຮ່ວມການຝຶກອົບຮົມໄດ້ຫຼາຍເທົ່າກັບເພດຊາຍ.

ຄຳຖາມສົນທະນາ: ໂຄງການນີ້ໄດ້ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ກັບເພດຍິງບໍ່ ແລະ ຈະນຳໄປສູ່ຄວາມ ເທົ່າທຽມບໍ່? ຖ້າແມ່ນ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນ ຍ້ອນຫຍັງ? ກິດຈະກຳນີ້ຢູ່ຂັ້ນຕອນໃດຂອງເຄື່ອງມືປະເມີນຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ?

ກໍລະນີສຶກສາທີ 3: ໂຄງການ ການເຂົ້າເຖິງການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ເທົ່າທຽມ

ໂຄງການ “ການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນທີ່ເທົ່າທຽມ” ໄດ້ຮັບທຶນສະໜັບສະໜູນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງການເກີດຂໍ້ຈັດແຍ່ງທາງດ້ານທີ່ດິນໃນຊຸມຊົນ ດ້ວຍການຈັດສັນທີ່ດິນເພື່ອທຳການຜະລິດ ໃຫ້ແກ່ຊຸມ ຊົນ ທີ່ຢູ່ເຂດ ຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດທີ່ເປັນບ້ານຊົນເຜົ່າ.

ທີມງານໂຄງການ ໄດ້ເຮັດການສຳຫຼວດເຂດພື້ນທີ່ໂຄງການ ກ່ອນທີ່ຈະດຳເນີນກິດຈະກຳເພື່ອ ເປັນຂໍ້ມູນພື້ນຖານ ໃນການ ອອກແບບກິດຈະກຳໂຄງການເພື່ອບໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມຂັດແຍ່ງ ດ້ວຍການຫຼຸດຊ່ອງຫວ່າງ ຄວາມບໍ່ເທົ່າທຽມ ໃນການເຂົ້າເຖິງ, ການນໍາໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ເພື່ອການຜະລິດກະສິກຳ ແລະ ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້. ທີມ ງານ ໄດ້ຜະລິດເຄື່ອງມືການຝຶກອົບຮົມໂດຍອີງໃສ່ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍ ທີ່ດິນ, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ ແລະ ກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ. ຮູບແບບຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກິດຈະກຳ ແມ່ນໄດ້ ອອກແບບໃຫ້ ເໝາະສົມກັບພື້ນທີ່, ໃຫ້ຄວາມສຳຄັນກັບທຸກເພດ, ທຸກໄວ, ການແກ້ໄຂບັນຫາ ແລະ ປັດໄຈທີ່ພາ ໃຫ້ເກີດ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ທາງດ້ານທີ່ດິນ ແລະ ການນໍາໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ທີ່ເປັນສາເຫດຫຼັກຂອງ ຄວາມບໍ່ ສະຫງົບໃນຫຼາຍ ຄອບຄົວ ທັງສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມສະຫງົບສຸກຂອງຊຸມຊົນ, ຮູບແບບການ ຝຶກຍັງຕອບສະໜອງ ຕາມຄວາມ ຕ້ອງການ ແລະ ຈຳເປັນຂອງປະຊາຊົນ ທາງດ້ານການສ້າງ ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ, ການແບ່ງວຽກເຮັດໃນ ຄອບຄົວ, ການຊອກຫາອາຫານ, ລ້ຽງເດັກ, ດູແລຜູ້ອາຈຸໂສ ແລະ ຄົນພິການ.

ຫຼັງຈາກໂຄງການສິ້ນສຸດ ຜົນການປະເມີນພົບວ່າ ປະຊາຊົນໃນຊຸມຊົນເຂົ້າໃຈຂໍ້ມູນທາງດ້ານກົດໝາຍ ແລະ ຂະບວນການ ເຂົ້າເຖິງ ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານທີ່ດິນ. ຂໍ້ຂັດແຍ່ງທາງດ້ານທີ່ດິນ ແລະ ຄອບຄົວໃນຊຸມຊົນ ຫຼຸດລົງ ແລະ ສາຍເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງບໍ່ປາກົດເຫັນຫລາຍ, ຄວາມສະຫງົບສຸກພາຍໃນຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມ ຊົນຄ່ອຍໆ ມີຄວາມພື້ນເດັ່ນ. ເພດຊາຍ ແລະ ເພດຍິງ ທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ລວມທັງຄົນພິການ ຊ່ວຍເຫຼືອເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ຕັດສິນ ໃຈຮ່ວມກັນ.

5 ປີຜ່ານໄປ ໂຄງການໄດ້ມີ ກິດຈະກຳຕໍ່ຍອດ ກ່ຽວກັບການສ້າງຕົວແບບໄວໜຸ່ມ ທີ່ເປັນຕົວແທນຊຸມຊົນ ໃນການ ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແກ່ຊຸມຊົນ. ໂຄງການ ໄດ້ເຮັດການສຶກສາເບື້ອງຕົ້ນອີກ ປະກົດວ່າ ຜົນໄດ້ຮັບຈາກການປະເມີນຜົນໂຄງການຜ່ານມາ ຍັງປະຕິບັດໃນຊຸມຊົນ ແລະ ທີ່ສຳຄັນ ໄວໜຸ່ມຍິງ ແລະ ຊາຍຫຼາຍໆ ຄົນ ສະໝັກໃຈມາເປັນອາສາສະໝັກຕົວແບບ ກັບໂຄງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ໂດຍທີ່ອົງການຈັດຕັ້ງ ບ້ານ ເປັນຜູ້ສະໜັບສະໜູນຢ່າງເຕັມທີ່.

ຄຳຖາມສົນທະນາ: ທ່ານຄິດວ່າໂຄງການນີ້ໄດ້ສ້າງຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ແລະ ນຳໄປສູ່ຄວາມເທົ່າທຽມ ແທ້ບໍ່? ຖ້າແມ່ນ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນ ຍ້ອນຫຍັງ? ກິດຈະກຳນີ້ຢູ່ຂັ້ນຕອນໃດຂອງເຄື່ອງມືປະເມີນຄວາມສະເໝີພາບຍິງ- ຊາຍ?